

ASPA's implementation, through direction of activity at every sublevel, the method and form of its realization. Emphasis is made on the tasks to activate high school's traditional educational spheres, to expand the student's positive information-leisure space, to support leisure initiatives in urban, regional and international spaces.

The completion of these major tasks at every sublevel leads to individual results, which are: at the student level – subject's social position, high level of leisure culture; at the group and specialty level – student's y social activity and social responsibility; at the high school studenthood level – consolidation and solidary participation in extracurricular process. In conjunction, the results of sublevels compose a general result – student's preparation to social creativity.

The priority tasks of this scientific direction are: to study the student's leisure needs as a leading subject of global culture development in new socio-cultural conditions, diagnosis of the students' social education process and sociality level, adaptability to high school conditions, the risks of social deviations, organization of high school conditions adaptation process for freshmen by involvement into extracurricular activity; procuring of SPA's educational function through self-government activation.

According to the aim of ASPA with the students in open leisure sphere, the result of external level is immediate realization of preparation to social creativity through implementation of socially positively directed leisure initiatives in open social-cultural space. Reaching ASPA's general aim (development of students' social creativity) at this level lies in realization of two strategic priorities: promotion and realization of the students socially positive leisure initiatives in open leisure social-cultural space; students' participation in improvement of leisure sphere and in construction of global culture in information space.

Key words: *social-pedagogical activity, animation approach, student youth, leisure social creativity.*

УДК 373.323

Л. В. Пшенична

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ВИЩА ОСВІТА – ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

У статті розкрито систему вищої освіти як соціального інституту, який специфічними методами реалізує процес соціалізації молодої людини до життя суспільства через навчання та виховання. Для молодої людини вища освіта є ресурсом соціальної мобільності, кар'єрного зростання, вона орієнтує молодь на засвоєння професійних знань, сприяє формуванню мрій, пов'язаних із досягненням життєвого успіху та соціального стану в суспільстві.

Соціалізація особистості продовжується протягом усього життя, а тому важливу роль у цьому процесі відіграють люди, у безпосередній взаємодії з якими проходить її життя: батьки, родичі, однолітки, учителі, лідери молодіжних організацій, школа, університет, армія, ЗМІ, партії, церква.

Молода людина – це особистість, а особистість – це результат соціального становлення особи, який проходить через подолання труднощів і накопичення власного життєвого досвіду. Вища освіта як соціальний інститут відповідає за своєчасну й адекватну підготовку молодої людини до повноцінного функціонування в суспільстві та виступає надзвичайно важливим чинником соціалізації молоді, бо, інвестуючи в особистість, сучасне українське суспільство забезпечує динамічність прогресивних змін в економіці й інших сферах суспільного життя, а значить, вища освіта стає важливим чинником соціальної стабільності та ефективного забезпечення зайнятості населення.

Сприяючи економічному зростанню через вплив на продуктивність праці, університетська освіта забезпечує збільшення національного доходу, зменшення бідності, зростання рівня культури виробництва і споживання, підвищення якості життя людей, надає можливість молодій людині впевнено прямувати в майбутнє.

Ключові слова: вища освіта, чинники вищої освіти, феномен освіти, освіта як складне й багаторівневе соціальне явище, формування громадянина, соціалізація освіти, проблеми та механізми соціалізації, соціальні знання, цінності, інвестування в особистість, соціалізація молоді, закономірності й особливості соціальних процесів, інвестиції в особистість, вища освіта як цінність.

Постановка проблеми. Тенденції та закономірності в розвитку вищої освіти, її глобалізація та модернізація, зростання ролі у вирішенні глобальних проблем, поширення безперервної та дистанційної освіти, загострення конкурентоспроможності держав на світовому ринку експорту освіти, наявність кризових тенденцій у сфері освіти багатьох держав світу – і сьогодні привертають увагу соціологів до неї.

Становлення України як суверенної держави, утвердження подальшої демократизації життя, радикальні соціально-економічні реформи суспільства гостро ставлять питання про народження та виховання громадянина нової формації, свідомого, творчого, здатного до плідної праці в різних сферах суспільного життя. У підготовці такої особистості особлива роль відведена вищим навчальним закладам, де формується майбутнє нації, її суспільний і культурний генофонд, забезпечується утвердження прогресивного в розвитку держави, удосконаленні людських стосунків, набуття студентством соціального досвіду, моральних цінностей і успадкування духовних надбань українського народу.

Освіта – це розвиток особистості й формування громадянина, здатного самостійно та вільно мислити й діяти. Навчання – ядро освіти, але здобуття освіти відбувається й за межами навчальних закладів – протягом усього життя людини, а тому методологія побудови освітянської системи та спрямованість змісту її головних соціальних функцій визначає соціокультурний характер інституту освіти. Освіта – це соціальна система, яка має свою структуру:

дошкільна, загальна середня, позашкільна, професійно-технічна, вища, післядипломна освіта та самоосвіта.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [2], вона забезпечує фундаментальну, наукову, загальнокультурну та практичну підготовку, одержання здобувачами вищої освіти спеціальності в процесі навчання з

урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва відповідно до покликання, інтересів і здібностей.

Аналіз актуальних досліджень. Відомо, що система освіти в Україні переживає радикальні зміни, які торкаються всіх її елементів і ланок. На функціонування вищої освіти значний вплив здійснює економіка, політика, культура та інші сфери суспільного життя. Розвиток вищої освіти як соціального інституту тісно пов'язаний із загальним процесом демократизації суспільства. На її особливості впливають рівень розвитку й потреби суспільства, сформульовані державою соціальна мета та принципи вищої освіти. Аналіз соціальних функцій вищої освіти дає змогу визначити властивості, специфіку, межі вищої освіти як соціального феномену.

Дослідження проблеми й механізмів соціалізації, їх сутності та змісту привертало увагу багатьох авторів: Б. Ананьєва, Л. Буєву, В. Москаленко, Б. Паригіна та ін.; постановка проблеми соціалізації молоді особистості викладена у працях Ю. Давидова, С. Іконникової, І. Конна, А. Коршунова, К. Мяло, Г. Чередниченко, О. Шкаратіна та ін.; проблему цінностей у соціології вивчають науковці О. Ручка, М. Титма, О. Здравомислов, В. Осовський, І. Мигович, О. Балакірева та інші. Найбільш вагомий внесок становлять роботи, які розкривають міждисциплінарні уявлення про соціалізацію особистості: Г. Андрєєва, Н. Андрєєнкова, І. Конн, О. Кушак, Н. Лавриченко, В. Москаленко, А. Мудрик, С. Савченко та ін; дослідження, які адресовані студентству як особливій соціально-демографічній складовій суспільства: В. Лісовський, С. Левікова, В. Павловський, Б. Рубін, С. Савченко та ін.; теорії, які присвячені застосуванню різноманітних педагогічних підходів у вищих навчальних закладах: В. Андрющенко, І. Бех, Є. Бондаревська, М. Боритко, І. Зимня, В. Краєвський, О. Крюкова, В. Сериков, А. Хуторської та ін.

Вітчизняна соціологія освіти представлена працями Ю. Алексєєва, В. Астахової, Л. Герасіної, А. Лігоцького, Л. Чернецького, О. Якуби та ін. Стадії та етапи процесу соціалізації молодого покоління, їх характеристики та критерії розглядаються в працях Н. Антипова, Г. Гилінського, А. Кузнецової, В. Титаренко та ін.

Усі згадані дослідження відображають сучасні уявлення про загальні закономірності й особливості соціалізаційних процесів, які відбуваються в різні часові проміжки, у різних суспільствах і соціально-демографічних групах.

Незважаючи на значний інтерес до проблеми соціалізації, до цього часу питання соціальних чинників, що забезпечують успішний перебіг процесу соціалізації молоді, досліджені недостатньо. Існує певне протиріччя між загальною потребою ефективного впливу на соціалізацію молоді та дослідженням питань, пов'язаних із соціальним становленням особистості. Ідея формування механізмів соціалізації через вищу освіту, засвоєння соціальних знань, цінностей, умінь і навичок поведінки в суспільстві визначає пошук таких основ, знання яких дозволило б

оптимізувати процес становлення інтересу та участі молодого покоління в житті сучасного українського суспільства.

Метою статті є дослідження чинників вищої освіти, що зумовлюють соціалізацію молоді в сучасному українському суспільстві.

Виклад основного матеріалу розпочнемо з уточнення значення вищої освіти як соціального інституту, який специфічними методами реалізує процес соціалізації людей, передусім підростаючого покоління: підготовку й залучення до життя суспільства через навчання та виховання.

Від появи першого університету до масштабної університетської освіти початку XXI ст. вища освіта пройшла 900-літній шлях розвитку, що засвідчує її цінність на особистісному, суспільному, локальному, регіональному і глобальному рівнях. Цінність вищої освіти, як соціального інституту, визначається її людино-творчою та культурною спрямованістю, стратегічною важливістю для сталого розвитку суспільства, забезпечення прогресу його соціальної, економічної, безпекової та інших складових. Оскільки сталий суспільний розвиток як процес позитивних, постійно зростаючих соціально-економічних та культурних змін передбачає узгодження потреб сучасних і майбутніх поколінь у ресурсах розвитку, упровадження соціальних стандартів, створення нових технологій, збереження довкілля тощо, він є залежним від рівня освіченості громадян та сукупного інтелекту нації, тому орієнтація на сталий розвиток суспільства зобов'язує постійно здійснювати інвестиції в людський капітал провідна роль у якому належить сфері освіти: від дошкільної до вищої та освіти впродовж життя

Відомо, що країни світу з розвиненою економікою постійно нарощують витрати на освіту, оскільки освіта, особливо вища, стала важливим чинником реалізації їхньої стратегії економічного зростання. Вища освіта в успішних країнах перестала сприйматися як сфера невиробничого споживання й усе більше утверджується як найбільш ефективна інвестиція в людський капітал, що забезпечує країні економічні і соціальні вигоди та стимулює всебічний прогрес.

Вища освіта стала основним чинником розвитку багатства суспільства завдяки своїй унікальній місії щодо нарощування інтелектуального капіталу – знань і компетентностей особистості. Необхідність підвищення конкурентоспроможності європейської економіки спонукало Європейський Союз до вироблення концепції Європи знань. Адже в сучасному глобалізованому світі лідерами стають країни, що мають прямий доступ до наукових досліджень і використання їх результатів, країни, що спроможні здійснювати підготовку та залучати до вирішення перспективних проектів найкращих науковців.

Вища школа України для забезпечення поступального розвитку постала перед необхідністю здійснення прориву вищої освіти. Для цього має бути скорочено мережу вищих навчальних закладів, створено сучасні університетські центри з відповідною концентрацією науковців, новою

технологічною та дослідницькою інфраструктурою, суттєво збільшено фінансування навчання й досліджень у розрахунку на одного студента. Тоді модернізовані університети зможуть взяти на себе відповідальність за інтелектуальний, духовний та економічний розвиток держави. Це має прискорити перехід України до сталого суспільного розвитку. Вища школа сьогодні являє собою не тільки найважливіший соціально-економічний елемент державної машини. У сучасних умовах вона залишається останнім соціалізаційним механізмом, покликаним або успішно завершити, або скоректувати результат соціалізаційних впливів на особистість.

Головну роль у здійсненні цього прориву належить вищій освіті та молодому поколінню – молоді. У повсякденному висловлюванні молодь - це не тільки реальне сьогодення, а також майбутнє. З наукової точки зору, молодь – це соціально-демографічна група з характерним для неї віковими, соціально-психологічними особливостями й соціальними цінностями, які зумовлюються рівнем соціально-економічного, політичного, культурного розвитку та особливостями соціалізації в суспільстві.

Цінність освіти полягає в тому, що вона, з одного боку, готує людину до життя в наявному суспільстві, а з іншого – формує в людини здатність приймати незалежні, автентичні рішення, щоб позитивно змінювати себе та суспільство, в якому живе [5, 189].

Період навчання у вищому навчальному закладі розглядається як особливий вид трудової діяльності, тому що вища освіта, яку отримує молодь, є не тільки свідченням інтелектуальних здібностей здобувачів вищої освіти та власників дипломів, але й необхідною умовою існування людини в сучасному світі, він визначається як самостійний інститут соціалізації особистості, який закладає основи її життєдіяльності, світогляду, морально-етичні установки на наступне життя. Здобуття вищої освіти та спеціальності припадає на час розквіту життєвих, інтелектуальних, творчих сил людини, саме в цьому віці закладаються всі основні світоглядні основи, з якими особистість увійде в самостійне життя.

Студентська молодь найбільш чуйно сприймає інноваційні тенденції в розвитку суспільства. Це відбувається в силу того, що вона у своєму існуванні спирається не тільки й не стільки на стандарти минулого, скільки на стандарти майбутнього суспільства.

Вища освіта як соціальний інститут стає ресурсом соціальної мобільності молоді, кар'єрного зростання спеціалістів з вищою освітою. Реалізуючи свої соціальні функції, вона прищеплює прагнення до знань, орієнтує молодих людей на освоєння професійних навичок, сприяє формуванню мрій, пов'язаних із бажанням досягнення життєвого успіху й відповідного соціального стану.

Життєві прагнення та цілі випускників безпосередньо пов'язані з розвитком професійної кар'єри, із професійною мобільністю як

показником їхніх високих статусних позицій і життєвого успіху. Шлях до успіху, високий авторитет у суспільстві, на службовій ниві є оцінкою задоволеності своїм життям. Для досягнення цієї мети сучасному випускнику вищого навчального закладу необхідно обрати прагматичну модель поведінки на ринку праці, що вимагає активного діяльнісного, раціонального підходу до вибудовування свого майбутнього.

Специфічність процесу соціалізації молодого людини в системі вищої освіти полягає в тому, що він відбувається цілеспрямовано, систематично, планомірно, за допомогою певного кола осіб: педагогів, однокурсників, керівників практики, співробітників, батьків. Цей соціальний інститут поширює панівну в суспільстві ідеологію, відображає у своїй структурі й функціонуванні суспільні відносини та є одним із важливих засобів забезпечення спадкоємності поколінь, соціальної безперервності.

Інвестуючи в особистість, сучасне українське суспільство забезпечує динамічність прогресивних змін в економіці й інших сферах суспільного життя, а значить, вища освіта стає важливим чинником соціальної стабільності та ефективного забезпечення зайнятості населення. Сприяючи економічному зростанню через вплив на продуктивність праці, університетська освіта забезпечує збільшення національного доходу, зменшення бідності, зростання рівня культури виробництва та споживання, підвищення якості життя.

Соціальне становлення молоді – процес різнобічного її включення в життєдіяльність суспільства як системи, сприйняття її як елемента цієї системи [3]. Це інтенсивний, з огляду на вік, процес сприйняття та засвоєння знань, правил та норм життя в суспільстві, пошуки відповідного до власних ідеалів місця в соціумі, адаптація до виконання в ньому певної соціальної ролі.

Соціалізація особистості починається з перших років життя та продовжується протягом усього життя. Основними етапами соціалізації особистості вважаються: дитинство, юність, зрілість і старість. Важливу роль у тому, якою зростає молода людина, як проходить її становлення, відіграють люди, у безпосередній взаємодії з якими проходить її життя: близькі та далекі родичі, однолітки, вчителі, друзі родини, лідери молодіжних організацій, та представники адміністрації школи, університету, організації, а також церква, армія, телебачення, радіо, партії.

Соціалізація молодого особистості у взаємодії з різними факторами відбувається за допомогою низки механізмів: традиційного, стилізованого, міжособистісного, інституційного. Традиційний механізм соціалізації молоді являє собою засвоєння норм, еталонів поведінки, поглядів, стереотипів, які характерні для сім'ї та близького оточення. Комплекс морально-психологічних рис і проявів поведінки особистості, що створює конкретний стиль поведінки та мислення молодого людини відбувається у стилізованому механізмі соціалізації. Міжособистісний механізм соціалізації функціонує у

процесі взаємодії молоді людини зі значимими для неї особами – батьками, викладачами, однолітками. Процес взаємодії молоді з інститутами суспільства й різними громадськими організаціями представляє інституційний механізм її соціалізації. Молода людина – це особистість, а особистість – це результат соціального становлення особи, який проходить через подолання труднощів і накопичення власного життєвого досвіду. Вища освіта як соціальний інститут відповідає за своєчасну та адекватну підготовку молоді до повноцінного функціонування в суспільстві і виступає надзвичайно важливим чинником соціалізації молоді.

У сучасних умовах саме вища освіта все більшою мірою позиціонується молоддю як ресурс для соціальної мобільності й освоєння нових соціальних ролей. Процес і результат вищої освіти студента повинен бути націлений на відповідність потребам споживачів, досягненням науки, на формування здатності відповідати новим викликам суспільства, що трансформується. Тому студент, мотивований до кар'єрного зростання, повинен за допомогою системи адекватних методів, засобів і видів діяльності накопичувати певну сукупність знань, компетенцій, формувати й розвивати здібності, уміння й навички, одержувати нові знання та ефективно діяти у виробництві, а також в інших сферах суспільного життя.

Соціалізація студентства у вищих навчальних закладах не зводиться до оволодіння тільки професійними знаннями, сьогодні актуальними стають проблеми різностороннього розвитку особистості, і, передусім, тією атмосферою, яка панує у студентському середовищі, бо період навчання у вищому навчальному закладі, це початок самостійного життя. Під час вступу до вишу в молоді людини починається інше життя. Життя, у якому він сам, методом проб і помилок, визначає, що добре, а що – погано, сам ухвалює рішення й несе за них відповідальність, приймає на себе позицію самостійності, згідно якої перед власними рішеннями молоді людини ніхто не владний. Це можна виразити так: «я вважав за краще звинувачувати себе, а не світ; не по доброті душевній, але щоб залежати тільки від себе самого» [1, 126]. А це, у свою чергу, сприяє народженню дорослої самостійної особи, здатної долати труднощі, не сподіваючись ні на кого.

Будучи студентом, молода людина залучається до особливого етносу, що живе за своїми законами та моральними устоями. Людині, яка не була студентом, ніколи не зрозуміти специфіки цієї студентської культури. Життя в студентському середовищі дозволяє людині сформулювати свій погляд на світ, створити свою шкалу цінностей, згідно якої він згодом вимірюватиме свої та чужі вчинки. Адже, якщо вірити словам А. Ейнштейна: «освіта є те, що залишається в нас після того, як ми забудемо все, чому нас учили...» [7].

Студентське життя передбачає накопичення власного досвіду, під яким розуміється досвід бути особою та здатність до виконання

особистісних функцій, активно залучає їх у загальний інформаційний потік та активну участь у різноманітних заходах і в цілому в університетському громадському житті, яке формує в молоді навички управлінської діяльності, лідерські якості, вміння працювати в колективі, а система Інтернет, сучасні комп'ютерні технології, новітня література з найактуальніших проблем сучасності роблять студента одним із найбільш інформованих членів суспільства.

Отже, молоді люди проходять черговий етап соціалізації, у ході якого вони визначаються зі своїми соціальними ролями, займають певне місце в суспільстві. Тому можна констатувати, що університетська освіта сприяє соціальній і персональній ідентифікації людини та в процесі її здобуття в молодій людини формуються сталі цінності. Вища освіта сприяє тому, що формується цілісна, «справжня» особа, у якій зовнішнє оформлення співпадає з внутрішнім змістом [4].

Молодь з оптимізмом дивиться в майбутнє, очікуючи успішної самореалізації, бо на сьогоднішній день вона набагато перевершує людей старшого віку за якістю освіти, а тому отримання вищої освіти розглядається нею як шлях до життєвого успіху.

Вибір спеціальності й місця роботи визначається фінансовими міркуваннями, можливістю отримання високих доходів, а тому кар'єрний ріст і професійна самореалізація як ціннісні орієнтири займають чільне місце в самореалізації молоді людини. У сучасний період саме молоді опинилася в найбільш складному становищі. Ситуація ускладнюється ще й тим, що «...виховувати повинні дорослі, що не вписуються в це життя. А саме ці реалії визначають зміст, характер і, у кінцевому рахунку, результат соціалізації молоді» [6, 4].

Що ж дає молодій людині вища освіта, як здійснює її соціалізацію в суспільстві? Найголовніше – конкурентоспроможність. У сучасному суспільстві існує необхідність кваліфікованих фахівців, здатних ініціювати й удосконалювати інновації. На перший план виходить не складність техніки та її виробничі показники, а люди, фахівці, керуючі нею, тобто, в сучасному суспільстві важливий сам працівник, його навички й уміння, що, у свою чергу, свідчить про інтерес безпосередньо до людської особи, яка прагне до вдосконалення в різних сферах своєї діяльності.

Процес постійного самоменеджменту є основним інструментом для професійного розвитку, кар'єрного зростання, оскільки передбачає прагнення до саморозвитку в собі творчої особистості, акцент на постійному особистісному зростанні, самопізнанні, самовизначенні, самоуправлінні, самовдосконаленні, самоконтролі, самостворенні, самооздоровленні. Зрештою – це є процес самореалізації себе в одному або кількох соціально зумовлених видах діяльності.

Висновки. Вища освіта – соціальний інститут, який специфічними методами реалізує процес соціалізації молоді людини до життя суспільства через такі чинники як навчання й виховання, мотивує до кар'єрного зростання, накопичення сукупності знань, компетенцій, формує та розвиває здібності, уміння й навички, спонукає до постійного оновлення знань, готує до життя в суспільстві, а також формує в молоді здатність приймати незалежні, неординарні рішення, щоб позитивно змінювати себе та суспільство, у якому живе.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багдасарьян Н. Г. Инновации в ценностных ориентациях студентов / Н. Г. Багдасарьян, Л. В. Кансузьян, А. А. Немцов // Социологические исследования. – 1995. – № 4. – С. 126.
2. Закон України «Про вищу освіту» 1156-VII від 01 липня 2014 року.
3. Закон України від 05.02.1993 р. № 2998-XII «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Редакція від 01.01.2011р. на підставі 2856-17.
4. Митрофанова А. Три системы ценностей в современном мире [Електронний ресурс] / А. Митрофанова. – Режим доступу : <http://gumilevica.tripod.com/Matter/Article17.htm>.
5. Молодиченко В. В. Освіта, як цінність: зміна пріоритетів в епоху глобалізації / В. В. Молодиченко // Гілея : збірник наукових праць. – 2009. – № 25. – С. 189.
6. Мудрик А. В. Социализация и «смутное время» / А. В. Мудрик. – М. : Педагогика, 1991. – С. 4.
7. Никифоров О. Представления о ценности образования [Електронний ресурс] / О. Никифоров. – Режим доступу : <http://www.relgaru/%20Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=868&levell=main&level2=articles>.

РЕЗЮМЕ

Пшеничная Л. В. Высшее образование действенный механизм социализации молодежи.

В статье представлено систему высшего образования как социальный институт, который через специфические методы осуществляет процесс социализации молодежи в обществе через образование и воспитание. Высшее образование для молодежи – это ресурс социальной мобильности, карьерного роста, оно ориентирует молодежь на усвоение профессиональных знаний, способствует формированию мечты, связанной с достижением жизненного успеха и социального статуса в обществе.

Социализация личности осуществляется на протяжении всей его жизни, а потому главную роль в жизни молодого человека играют люди, в непосредственной связи с которыми проходит его жизнь: родители, родственники, одноклассники, учителя, лидеры молодежных организаций, школа, университет, армия, средства массовой информации, партии, церковь.

Молодые люди – это личности, а личности – результат социального становления, который проходит через преодоление трудностей и накопление собственного жизненного опыта. Высшее образование как социальный институт отвечает за своевременную и адекватную подготовку молодежи к полноценному функционированию в обществе и является важнейшим слагаемым социализации, потому что, инвестируя в личность, современное общество обеспечивает динамичность прогрессивных изменений в экономике и остальных сферах жизни

общества, а значит, высшее образование является важнейшей составляющей социальной стабильности и эффективного обеспечения занятости молодежи. Способствуя экономическому росту производительности труда, университетское образование увеличивает национальный доход, уменьшает бедность, повышает уровень культуры производства и потребления, повышает качество жизни людей, предоставляет возможность молодым людям уверенно смотреть в будущее.

Ключевые слова: высшее образование, составляющие высшего образования, феномен образования, образование как сложное и многоуровневое социальное явление, формирование личности, социализация образования, проблемы и механизмы социализации. Социальные ценности, инвестирование в личность, социализация молодежи, закономерности и особенности социальных процессов, высшее образование как ценность.

SUMMARY

Pshenychna L. Higher Education is an Effective Mechanism of Youth Socialization.

The paper reveals the system of higher education as a social institution that implements specific methods for realization of socialization process of a young man to the life of the society by means of training and education. From the point of view of a young man, higher education is a resource of social mobility, career advancement, it encourages the youth to master professional knowledge, fosters the emergence of dreams, related to achieving life success and attaining social status in the society.

Personality socialization continues throughout life, thus an important role in this process is played by people, with whom a person stays in close interaction during his whole life: parents, relatives, peers, teachers, the leaders of youth organizations, school, university, military, media, parties, church.

A young man is a personality, and a personality is an outcome of social formation of a person who undergoes overcoming of difficulties and accumulation of his own life experiences. Higher education as a social institution is responsible for realization of an opportune and adequate training of a young man for his full functioning in the community and serves as an extremely important factor of youth socialization, since by investing in a personality. Modern Ukrainian society provides dynamic progressive changes in the economy and other spheres of public life and, thus, higher education becomes an important factor of social stability and effective maintenance of population employment. Promoting economic development through its impact on productivity, university education provides increase in national income, reduction of poverty, growth of production and consumption culture levels, improvement of people's life quality, gives an opportunity for a young man to face confidently the future.

To sum it up, higher education is social institution which implements specific methods of socialization process of the young man to the life of society through factors such as training and education, motivation for career growth, accumulation body of knowledge, competencies, forms and develops the abilities and skills, leads to constant renewal knowledge, prepare for life in society and in shaping young people's ability to make independent, creative solutions to positively change ourselves and the society in which he lives.

Key words: higher education, higher education factors, education phenomenon, education as a complex and multi-level social phenomenon, formation of a citizen, socialization of education, the problems and mechanisms of socialization, social knowledge, values, investments in a personality, socialization of the youth, patterns and peculiarities of social processes, higher education as a value.